

การแปลงเสียงสระภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย

The Vowel Conversion of Pali and Sanskrit language in Thai Language

อรรถพงษ์ ฝิวเหลื่อง¹Atthaphong Phiwlueng²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปลงเสียงสระภาษาบาลีและการแปลงเสียงสระภาษาสันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทย ซึ่งผู้เขียนได้ดำเนินการศึกษารวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องและสุ่มเลือกภาษาบาลีและสันสกฤตที่ใช้ในภาษาไทยจำนวน 200 คำศัพท์และวิเคราะห์การแปลงเสียงสระภาษาบาลีและสันสกฤต

ผลการศึกษาการแปลงเสียงสระในภาษาบาลีมี 5 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงสระ อะ, อา, อิ, อุ, โอ และการแปลงเสียงสระในภาษาสันสกฤตมี 11 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงสระ อะ, อิ, อี, อึ, อุ, โอ, เอ, โอ, เอย, ร หัน, ฤ และการแปลงเสียงสระในภาษาบาลีและสันสกฤตมี 16 หน่วยเสียง มีความเหมือนและแตกต่างกันดังนี้ 1) หน่วยเสียงสระในภาษาบาลีและสันสกฤตมีการแปลงเสียงสระเหมือนกัน เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยคือหน่วยเสียงสระ อะ, อิ, โอ 2) การแปลงหน่วยเสียงสระอาและอุมีเฉพาะในภาษาบาลี เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย 3) การแปลงหน่วยเสียงสระอี, อี, อู, เอ, โอ, ร หัน, และ ฤ มีเฉพาะในภาษาสันสกฤต เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย

คำสำคัญ: การแปลงเสียงสระ, ภาษาบาลี, ภาษาสันสกฤต, ภาษาไทย

Abstract

This purpose of academic article to study vowel conversion transformation of Pali and Sanskrit language, that is used in the Thai language. The author had studied related documents and randomly selected 200 vocabulary words in Pali and Sanskrit and analyzed vowel conversion transformation of Pali and Sanskrit language.

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Email: yanamath60@gmail.com

² Lecturer in Bachelor of Education, Mahamakut Buddhist University Isan Campus.

Result of vowel conversion transformation of Pali language were found 5 sound units: A, Ā, I, U and O and the vowel conversion of Sanskrit language was found 11 vowel: A, I, Ī, ī, Ū, O, E, Āi, ๑, Ṛ and vowel convers A in Ṛ belong to vowel rr (r hān) and the vowels conversion of Pali and Sanskrit language were found 16 sound units: 1) The vowels conversion in Pali and Sanskrit language uses the same when using in Thai language: A, I, O, 2) The vowels conversion only in Paly: Ā and U when using in Thai language 3) The vowels conversion only in Sanskrit: Ī, ī, Ū, E, Āi, ๑, Ṛ when using in Thai language.

Keyword: Vowel Conversion, Pali language, Sanskrit language, Thai language

บทนำ

คนไทยได้ยืมคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นต้นมา การยืมคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทยมีปัญหาในการออกเสียง เพราะคนไทยไม่สามารถออกเสียงตามภาษาเดิมได้จึงจำเป็นต้องแปลงเสียงของคำยืมให้เหมาะสมกับคนไทย ในกระบวนการแปลงเสียงภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทยมีการแปลงเสียงสระและพยัญชนะภายในคำ เรียกว่าการแปลงเสียงสระและเสียงพยัญชนะ ในบทความนี้จะกล่าวถึงเฉพาะการแปลงเสียงสระภาษาบาลีและสันสกฤตเท่านั้น คำว่า การแปลงเสียงสระ หมายถึง การแปลงสระเสียงสั้นเป็นสระเสียงยาวหรือแปลงสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้นและการแปลงสระเดี่ยวเป็นสระประสมหรือแปลงสระประสมเป็นสระเดี่ยว

ในการศึกษาคำนี้ผู้เขียนได้รวบรวมเอกสารที่กล่าวถึงการแปลงเสียงสระภาษาบาลีและสันสกฤต ซึ่งมีนักวิชาการ 3 ท่านดังนี้ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2545 : 30 – 32) ได้กล่าวว่าการแปลงเสียงสระภาษาบาลีและสันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทยมี 9 หน่วยเสียง ได้แก่ 1) สระ อะ แปลงเป็นสระอา, อิ, อุ, เอะ, โอะ, ออ, เอาะ และ สระ ๑ แห่ง Ṛ ที่ควบกับตัวอื่นเป็น รร เรียกว่า ร หัน 2) ลบเสียงสระอาท้ายคำศัพท์ กลายเป็นตัวสะกดแทน 3) สระอิ แปลงเป็นสระอี, เอ, ไอ และ เอีย 4) สระอี แปลงเป็นสระอิ, อี, อือ, เอ และ เอีย 5) สระอุ แปลงเป็นสระอู, อ-ร, อ-ว, โอะ, โอ, เอา และ อัว 6) สระอู แปลงเป็นสระอุ 7) สระเอ แปลงเป็นสระไอ 8) สระไอ แปลงเป็นสระแอ 9) สระโอะ แปลงเป็นสระเอา และ อว และอะเอม แก้วคล้าย (2555 : 1 – 16) ได้กล่าวว่ลักษณะการแปลงเสียงสระภาษาบาลีและสันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทยมี 8 หน่วยเสียง ได้แก่ 1) แปลงเสียงสระ อี อี เป็นเสียงสระเอ เอีย ไอ อี อือ อะ และ ออ 2) แปลงเสียงสระเอ, เอย เอีย เป็นเสียงสระไอ และแอ 3) แปลงเสียงสระ ๑ อา เป็นเสียงสระ ๑ (ร หัน), 4) แปลงเสียงสระอุ, อู เป็นเสียงสระ อะ, โอะ, ออ, เอา, ว, อว และ เอาว 5) แปลงเสียงสระโอะ เป็นเสียงสระเอา ออ และ อัว 6) แปลงเสียงสระ ๑ ที่ Ṛ เป็นไม้หันอากาศ 7) แปลงเสียงสระ ṛ เป็น ร, อาร์, ริ, อีร์ และ อูร์ ส่วนวิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2556 : 165 – 188) ได้แบ่งการแปลงเสียงสระตามภาษาบาลีและสันสกฤตได้ ซึ่งสามารถจำแนกการแปลงเสียงสระภาษาบาลีมี 5

หน่วยเสียง ได้แก่ 1) แผลงเสียงสระ อะ เป็นเสียงสระ โอะ, อัย 2) แผลงเสียงสระอา เป็นเสียงสระเอา 3) แผลงเสียงสระ อิ เป็นเสียงสระ เอ, อี 4) แผลงเสียงสระ อุ เป็นเสียงสระ อู 5) ไม่ออกเสียงสระตัวสุดท้ายคำ และการแผลงเสียงสระภาษาสันสกฤตมี 9 หน่วยเสียง ได้แก่ 1) แผลงเสียงสระ อิ เป็นเสียงสระ อี, โไอ, เอ, เอีย 2) แผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ อิง, อุ 3) แผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ เอีย, อี, อา, อะ 4) แผลงเสียงสระ อะ เป็นเสียงสระอา, โไอ, เอาะ, เอา 5) แผลงเสียงสระเอ เป็นเสียงสระไอ 6) แผลงเสียงสระเอา เป็นเสียงสระ ไอ 7) แผลงเสียงสระไอ เป็นเสียงสระเอา 8) แผลงเสียงสระไอ เป็นเสียงสระแอ, เอ 9) แผลงเสียงสระอุ เป็นเสียงสระอุ

จากการศึกษาข้อมูลในเบื้องต้นผู้เขียนจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดประเภทการแผลงเสียงสระในคำภาษาบาลีและการแผลงเสียงสระในคำภาษาสันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทย เพื่อต้องการทราบจำนวนหน่วยเสียงที่มีการแผลงเสียงสระระหว่างภาษาบาลีและสันสกฤตและได้ดำเนินการศึกษาดังนี้ 1) รวบรวมเอกสารที่กล่าวถึงการแผลงเสียงสระภาษาบาลีและสันสกฤตจากหนังสือและตำราต่าง ๆ 2) ได้กำหนดเลือกกลุ่มคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาบาลีและสันสกฤตจำนวน 200 คำศัพท์ โดยเลือกเฉพาะคำที่มีใช้ทั่วไป 3) วิเคราะห์คำศัพท์และจำแนกประเภทหน่วยเสียงที่มีการแผลงเสียงสระภาษาบาลีและสันสกฤตที่พบ 4) สรุปและเรียบเรียงข้อมูล

ในการศึกษาจัดประเภทการแผลงเสียงสระในคำภาษาบาลีและการแผลงเสียงสระในคำภาษาสันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทย เพื่อต้องการทราบจำนวนหน่วยเสียงที่มีการแผลงเสียงสระระหว่างภาษาบาลีและสันสกฤต ซึ่งผู้เขียนจะได้สรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การแผลงหน่วยเสียงสระภาษาบาลี

หน่วยเสียงสระภาษาบาลีทั้ง 8 ตัว สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยวและหน่วยเสียงสระประสม ซึ่งหน่วยเสียงสระเดี่ยวแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ หน่วยเสียงสระเสียงสั้นมี 3 ตัว ได้แก่ อ อิ อุ เรียกว่า รัสสระ หน่วยเสียงสระเสียงยาวมี 3 ตัว ได้แก่ อา อี อู เรียกว่า ทีฆสระ และหน่วยเสียงสระประสมมี 2 ตัว ได้แก่ เอ โไอ อีกอย่างหนึ่ง วิสันดี กฏแก้ว (2545 : 14 – 15) กล่าวว่า ฐานกรณ์ที่เกิดของหน่วยเสียงสระภาษาบาลีทั้ง 8 ตัว แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ หน่วยเสียงสระที่เกิดฐานเดี่ยว และหน่วยเสียงสระที่เกิดสองฐาน หน่วยเสียงสระที่เกิดฐานเดี่ยวยมี 6 ตัว แบ่งตามวรรณะได้ 3 วรรณะ คือ อะ อา วรรณะ เกิดที่ลำคอ เรียกว่า กณฐุชะ, อิ อี วรรณะเกิดที่เพดานปาก เรียกว่า ตาลุชะ, อุ อู วรรณะ เกิดที่ริมฝีปาก เรียกว่า โอลุฐุชะ และหน่วยเสียงสระที่เกิดสองฐานมี 2 ตัว ซึ่งไม่ได้จัดอยู่ในวรรณะ คือ เอ (อะ + อิ = เอ) เกิดที่ลำคอกับเพดาน เรียกว่า กณฐุตาลุชะ, โไอ (อะ + อุ = โไอ) เกิดที่ลำคอกับริมฝีปาก เรียกว่า กณโฐโอลุฐุชะ นอกจากนี้ พันทน์ เเพ็งผลา (2551 : 170) ได้กล่าวว่า สระวรรณะมีการเปลี่ยนแปลงเสียงสระได้ด้วยวิธีคูณและพหุคูณตามหลักภาษาบาลี ดังนี้ คูณ หมายถึงการแปลงสระ อ อา เป็น อ อา, แปลงสระ อิ อี เป็น เอ, แปลงสระ อุ อู เป็น โไอ พหุคูณ หมายถึงการแปลงสระ อ อา เป็น อา, แปลงสระ อิ อี เป็น โไอ, แปลงสระ อุ อู เป็น เอา,

คำในภาษาไทย เมื่อยืมคำภาษาบาลีมาใช้ มีหลักการแผลงเสียงสระในคำของภาษาเดิมเพื่อให้สะดวกต่อการออกเสียงของคนไทย อีกอย่างหนึ่ง ผู้เขียนได้ให้ความหมายของคำที่ไทยใช้ โดยการอ้างอิงจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พบว่าการแผลงเสียงสระในภาษาบาลีมี 5 หน่วยเสียง 12 รูปแบบ ดังนี้

1. การแผลงเสียงสระ อะ เป็นเสียงสระ -ย (อัย) เช่น

ภาษาบาลี	ไทยใช้	ความหมาย
ปัจจัย	ปัจจัย	เหตุ, เครื่องอาศัย, เครื่องอาศัยยังชีพ
วัย	วัย	เขตอายุ, ระยะเวลาของอายุ
อภัย	อภัย	ความปลอดภัย, ปราศจากความกลัว

2. การแผลงเสียงสระ อะ เป็นเสียงสระ โอะ

ภาษาบาลี	ไทยใช้	ความหมาย
บุคคล	บุคคล และหน้าที่ได้	คน, สิ่งที่มีชีวิตซึ่งมิใช่สัตว์หรือพืชสามารถมีสิทธิ
ชน	ชน	คน
ชล	ชล	น้ำ

3. การแผลงเสียงสระ อา เป็นเสียงสระ เอา

ภาษาบาลี	ไทยใช้	ความหมาย
คารว	เคารพ	การแสดงความนับถือ

4. การแผลงเสียงสระ อิ เป็นเสียงสระ เอ

ภาษาบาลี	ไทยใช้	ความหมาย
วชิร	เพชร	เพชร, สายฟ้า, อาวุธพระอินทร์
เภสัชช	เภสัช	ยาแก้โรค
โสภณี	โสภณี	หญิงงามเมือง

5. การแผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ เอีย

ภาษาบาลี	ไทยใช้	ความหมาย
พาหิร	พาเหียร	ภายนอก
วชิร	วิเชียร	สายฟ้า, เพชร, อาวุธพระอินทร์
รุธิร	รุเชียร	เลือด, สีแดง

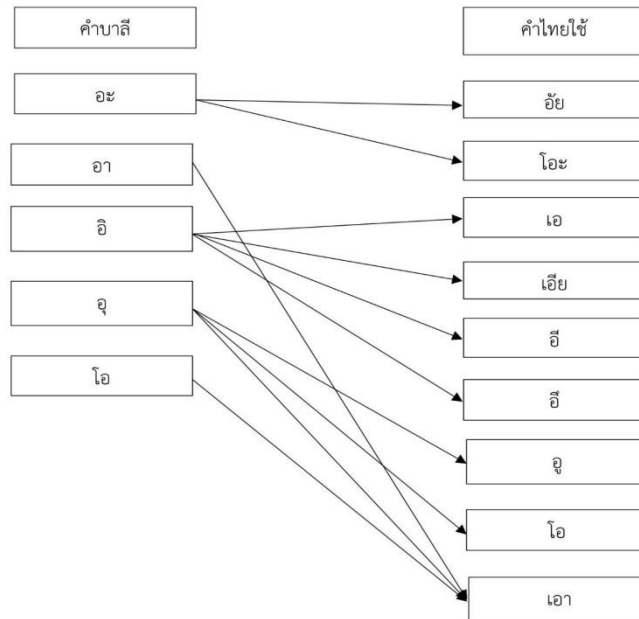
6. การเปลี่ยนแปลงเสียงสระ อิ เป็นเสียงสระ อี

ภาษาบาลี	ไทยใช้	ความหมาย
อคคิ	อัคคี	ไฟ

คหบดี	คหบดี	พ่อบ้าน, พ่อเรือน
7. การแผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ อี
ภาษาบาลี	ไทยใช้	ความหมาย
ผลึก	ผลึก	แก้วผลึก, สิ่งที่มีลักษณะขาวใสดั่งแก้ว
มหิมา	มหิมา	ใหญ่ยิ่ง
รถานึก	รถานึก	กองทัพรถศึก
8. การแผลงเสียงสระ อุ เป็นเสียงสระ อุ
ภาษาบาลี	ไทยใช้	ความหมาย
พหูสูต	พหูสูต	ผู้สดับตรับฟังมาก, ผู้ศึกษาเล่าเรียนมาก
คฺหา	คฺหา	ถ้า
9. การแผลงเสียงสระ อุ เป็นเสียงสระ โอ
ภาษาบาลี	ไทยใช้	ความหมาย
ปุราณ	โบราณ	เก่าแก่, มีมาช้านาน
สาทุ	สาโท	น้ำเมา
อุฬาร	โอุฬาร	ยิ่งใหญ่มาก
10. การแผลงเสียงสระ อุ เป็นเสียงสระ เอา
ภาษาบาลี	ไทยใช้	ความหมาย
ยฺวา	เยวพา	หญิงสาววัยรุ่น
สุภา	เสวภา	หญิงสาวสวย
สุภาคฺย	เสวภาคย์	หญิงสาวงาม
11. การแผลงเสียงสระ โอ เป็นเสียงสระ เอา
ภาษาบาลี	ไทยใช้	ความหมาย
โสรวาร	วันเสาร์	วันที่เจ็ดของสัปดาห์
โกทุมพร	เกาทุมพร	ผลไม้ชื่อมะเดื่อ
มโหฬาร	มหาฬาร	ยิ่งใหญ่มาก
12. เพิ่มตัวการันต์ลงท้ายคำ เพื่อไม่ออกเสียงพยัญชนะตัวสุดท้ายของคำ
ภาษาบาลี	ไทยใช้	ความหมาย
เจตีย	เจตีย์	สถานที่บรรจุสิ่งที่ควรสักการบูชา
อุปฺชฌาย	อุปฺชฌาย์	ผู้เถระผู้เป็นประธานในการบรรพชาอุปสมบท
อริยฺสจฺจ	อริยฺสจฺจ	ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ

สรุปความได้ว่า การแผลงหน่วยเสียงสระภาษาบาลี เมื่อยืมคำภาษาบาลีมาใช้ในภาษาไทย มีหลักการแผลงเสียงสระในคำของภาษาเดิมเพื่อให้สะดวกต่อการออกเสียงของคนไทย ดังนี้ 1) หน่วยเสียงสระอะ แผลงเป็นเสียงสระ อัย และ โอะ 2) หน่วยเสียงสระ อา แผลงเป็นเสียงสระ เอา 3) หน่วยเสียงสระ อิ

แผนภาพที่ 1 การแผลงหน่วยเสียงสระภาษาบาลี

แผลงเป็นเสียงสระ เอ เอีย อี และ อี 4) หน่วยเสียงสระ อุ แผลงเป็นเสียงสระ อู โอ และ เอา 5) หน่วยเสียงสระ โอะ แผลงเป็นเสียงสระ เอา

การแผลงหน่วยเสียงสระภาษาสันสกฤต

หน่วยเสียงสระภาษาสันสกฤตทั้ง 14 ตัว สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยว และหน่วยเสียงสระประสม ซึ่งหน่วยเสียงสระเดี่ยวแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ หน่วยเสียงสระเสียงสั้นมี 5 ตัว ได้แก่ อ อิ อุ ฤ ฌ เรียกว่า รัสสระ หน่วยเสียงสระเสียงยาวมี 5 ตัว ได้แก่ อา อี อู ฤา ฌา เรียกว่า ฑิสสระ และหน่วยเสียงสระประสมมี 4 ตัว ได้แก่ เอ โอ โอะ เอา อีกอย่างหนึ่ง วิสันต์ ภูมิกว (2545 : 27 – 28) กล่าวว่า ฐานกรณ์ที่เกิดของหน่วยเสียงสระภาษาบาลีทั้ง 14 ตัว แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ หน่วยเสียงสระที่เกิดฐานเดี่ยว และหน่วยเสียงสระที่เกิดสองฐาน หน่วยเสียงสระที่เกิดฐานเดี่ยวนั้นมี 10 ตัว แบ่งตามวรรณะได้ 5 วรรณะ คือ อะ อา วรรณะ เกิดที่ลำคอ เรียกว่า กณฐะ, อิ อี วรรณะ เกิดที่เพดานปาก เรียกว่า ตาลุชะ, อุ อู วรรณะ เกิดที่ริมฝีปาก เรียกว่า โอนฐะ, ฤ ฤา วรรณะ เกิดที่ปุ่มเหงือก เรียกว่า มุฑุชะ, ฌ ฌา เกิดที่ฟัน เรียกว่า ทนด

ชะ และหน่วยเสียงสระที่เกิดสองฐานมี 4 ตัว ซึ่งไม่ได้จัดอยู่ในวรรณะ คือ เอ (อะ + อี = เอ) เกิดที่ลำคอกับเพดาน เรียกว่า กัณฐतालชะ, โอ (อะ + อุ = โอ) เกิดที่ลำคอกับริมฝีปาก เรียกว่า กัณฐโणुชะ, ไอ (อา + อี = ไอ) เกิดที่ลำคอกับเพดาน เรียกว่า กณฐतालชะ, เอา (อา + อุ = เอา) เกิดที่ลำคอกับริมฝีปาก เรียกว่า กัณฐโणुชะ นอกจากนี้ พัทน์ เฟ็งผลา (2551 : 170) กล่าวว่า สระวรรณะมีการเปลี่ยนแปลงเสียงสระได้ด้วยวิธีคูณและพหุคูณตามหลักภาษาบาลี ดังนี้ คูณ หมายถึงการแปลงสระ อ อา เป็น อ อา, แปลงสระ อี อี เป็น เอ , แปลงสระ อุ อุ เป็น ไอ, แปลงสระ ฤ ฤา เป็น อรุ, แปลงสระ ฌ ฌา เป็น อล, พหุคูณ หมายถึงการแปลงสระ อ อา เป็น อา, แปลงสระ อี อี เป็น ไอ, แปลงสระ อุ อุ เป็น เอา, แปลงสระ ฤ ฤา เป็น อารุ, แปลงสระ ฌ ฌา เป็น อาล

คำในภาษาไทย เมื่อยืมคำภาษาสันสกฤตมาใช้ มีหลักการแผลงเสียงสระในภาษาเดิม เพื่อให้สะดวกต่อการออกเสียงของคนไทย อีกอย่างหนึ่ง ผู้เขียนได้ให้ความหมายของคำที่ไทยใช้ โดยการอ้างอิงจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พบว่าการแผลงเสียงสระในภาษาสันสกฤตมี 11 หน่วยเสียง 22 รูปแบบ ดังนี้

1. การแผลงเสียงสระ อะ เป็นเสียงสระ อา

ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
กณจน	กาญจนา	ทองคำ
กรวิก	การวิก	นกการเวก

2. การแผลงเสียงสระ อะ เป็นเสียงสระ -ัย (อัย)

ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
ปรศรย	ปราศรัย	การพูดด้วยไมตรีจิต, คำปรารภ
วนาศรย	พนาศรัย	ผู้อยู่ในป่า

3. การแผลงเสียงสระ อะ เป็นเสียงสระ เอาะ

ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
ครห	เคราะห์	โชคชะตา, สิ่งที่น่าผลมาให้โดยไม่ได้

คาดหมาย

ปรครห	ประเคราะห์	ความเพียรที่แก่กล้า
วิครห	วิเคราะห์	การใคร่ครวญอย่างพินิจพิจารณา

4. การแผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ อี

ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
จาริตร	จารีต	ขนบธรรมเนียมปฏิบัติสืบต่อกันมา
ตรี	ตรี	สาม

5. การแผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ อี

ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
ศึกษา	ศึกษา	การเรียนรู้
ริกุต	ริกต์	ความว่างเปล่า
6. การแผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ ไอ		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
วิศาล	ไพศาล	ยิ่งใหญ่มาก
วิจิตร	ไพจิตร	ความสวยงามอย่างละเอียด
ตรี	ไตร	สาม
7. การแผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ เอ		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
นิรมิต	เนรมิต	สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นด้วยอำนาจพิเศษ
นิรคุณ	เนรคุณ	ผู้ที่ไม่รู้จักบุญคุณที่ได้รับจากผู้อื่น
วิศ	เพศ	อวัยวะที่ชี้เฉพาะว่าเป็นหญิงหรือชาย
8. การแผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ เอีย		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
ศิร	เศียร	หัว
สถิร	เสถียร	ความมั่นคง
มณพีร	มณเฑียร	เรือนหลวง
9. การแผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ เอีย		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
เกษิม	เกษียณ	ความสิ้นไป
เกษิร	เกษียร	น้ำนม
กีรติ	เกียรติ	ชื่อเสียง
10. การแผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ อี		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
ปรีक्षा	ปรีक्षा	การสนทนาแลกเปลี่ยนกัน
พลานีก	พลานีก	กองทัพพลทหาร
อศวานีก	อัศวานีก	กองทัพม้า
11. การแผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ อิง		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
สีห	สิงห	สิงห์ ชื่อของสัตว์ชนิดหนึ่ง

วิหีส	วิหิงส	การไม่เบียดเบียนผู้อื่น
12. การแผลงเสียงสระ อี เป็นเสียงสระ อุ		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
กรรตุ	กรรรตุ	ผู้กระทำ
13. การแผลงเสียงสระ อุ เป็นเสียงสระ อู		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
จูลิ	จูลี	ผู้นละออง
ปุรว	บุรพ	มีในกาลก่อน
บัสกุล	บังสุกุล	ผ้าที่ถูกทิ้งไว้กับซากศพ
14. การแผลงเสียงสระ อู เป็นเสียงสระ โอ		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
ทूरत्सन	โทรทัศน์	การมองเห็นจากที่ไกล
तूरत्त्व	โทรศัพท์	เสียงจากที่ไกล
15. การแผลงเสียงสระ โอ เป็นเสียงสระ เอา		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
โกทण्ण	เกาทัณห์	ธนู, หน้าไม้
16. การแผลงเสียงสระ เอา เป็นเสียงสระ ไอ		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
प्रेरघ्निय	ไปรघณีย์	สิ่งที่พึงส่งไป
देरदायुค	ไตรดายุค	ชื่อยุค
17. การแผลงเสียงสระ เอาย เป็นเสียงสระ ไอย		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
षादिनेय	ภาคิไนย	หลาน
षेय	ไชย	ดีกว่า, เจริญกว่า
वेययाकरण	ไวยากรณ์	วิชาว่าด้วยรูปคำและระเบียบในการประกอบคำให้เป็นประโยค
18. การแผลงเสียงสระ ไอ เป็นเสียงสระ แอ		
ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
त्तैद्य	แทตย์	ชนชั้นวรรณะที่ 3 ในอินเดีย
वैद्य	แพทย์	หมอรักษาโรค
वैद्य	แพศย์	ผู้หญิงสำส่อน

สรุปการแปลงหน่วยเสียงสระภาษาสันสกฤต เมื่อไทยยืมคำภาษาสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย มีหลักการแปลงเสียงสระในคำของภาษาเดิม เพื่อให้สะดวกต่อการออกเสียงของคนไทย ดังนี้ 1) หน่วยเสียงสระ อะ แปลงเป็นเสียงสระ อา อัย และ เอาะ 2) หน่วยเสียงสระ อิ แปลงเป็นเสียงสระ อี อี ไอ เอ เอีย 3) หน่วยเสียงสระ อี แปลงเป็นเสียงสระ เอีย และ อี 4) หน่วยเสียงสระ อี แปลงเป็นเสียงสระ อิง และ อุ 5) หน่วยเสียงสระ อุ แปลงเป็นเสียงสระ อุ และ โอ 6) หน่วยเสียงสระ โอ แปลงเป็นเสียงสระ เอา 7) หน่วยเสียงสระ เอ แปลงเป็นเสียงสระ โอ 8) หน่วยเสียงสระ โอ แปลงเป็นเสียงสระ แอ และ เอ 9) หน่วยเสียงสระ เอย แปลงเป็นเสียงสระ โอย 10) หน่วยเสียงสระ อะ ที่หน้า ร ในภาษาสันสกฤต เป็น รุ เพิ่มอีก 1 พยางค์ โดยการเพิ่ม ร อีกหนึ่งตัว กลายเป็น รร ในศัพท์ที่มี ร (ธรรม) เพื่อให้อ่านออกเสียงเป็น ร หัน 11) หน่วยเสียงสระ ฤ แปลงเป็น ร ริ รี และ เรอ

สรุป

หน่วยเสียงสระภาษาบาลีมี 8 ตัว สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยวและหน่วยเสียงสระประสม ซึ่งหน่วยเสียงสระเดี่ยวแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ หน่วยเสียงสระเสียงสั้น เรียกว่า รัสสระ หน่วยเสียงสระเสียงยาว เรียกว่า ทิฆสระ นอกจากนี้ สระวรรณะในภาษาบาลีมีการเปลี่ยนแปลงเสียงสระได้ด้วยวิธีวิญญูและพฤทธิ เพื่อช่วยเพิ่มจำนวนเสียงในคำ

หน่วยเสียงสระภาษาสันสกฤตมี 14 ตัว สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยวและหน่วยเสียงสระประสม ซึ่งหน่วยเสียงสระเดี่ยวแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ หน่วยเสียงสระเสียงสั้น เรียกว่า รัสสระ หน่วยเสียงสระเสียงยาว เรียกว่า ทิฆสระ นอกจากนี้ สระวรรณะมีการเปลี่ยนแปลงเสียงสระได้ด้วยวิธีวิญญูและพฤทธิตามหลักภาษาบาลี เพื่อช่วยเพิ่มจำนวนเสียงในคำเช่นเดียวกับภาษาบาลี

การแปลงหน่วยเสียงสระภาษาบาลี หมายถึง การแปลงหน่วยเสียงสระภาษาบาลี เมื่อไทยยืมคำภาษาบาลีมาใช้ในภาษาไทย เพื่อให้สะดวกต่อการออกเสียงของคนไทย โดยพบว่าการแปลงเสียงสระในศัพท์ภาษาบาลี มีหน่วยเสียงสระ 5 หน่วยเสียง 12 รูปแบบ ดังนี้ 1) หน่วยเสียงสระ อะ แปลงเป็นเสียงสระ อัย และ โออะ 2) หน่วยเสียงสระ อา แปลงเป็นเสียงสระ เอา 3) หน่วยเสียงสระ อิ แปลงเป็นเสียงสระ เอ เอีย อี และ อี 4) หน่วยเสียงสระ อุ แปลงเป็นเสียงสระ อุ โอ และ เอา 5) หน่วยเสียงสระ โอ แปลงเป็นเสียงสระ เอา

การแปลงหน่วยเสียงสระภาษาสันสกฤต หมายถึง การแปลงหน่วยเสียงสระภาษาสันสกฤต เมื่อไทยยืมคำภาษาสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย เพื่อให้สะดวกต่อการออกเสียงของคนไทย โดยพบว่าการแปลงเสียงสระในศัพท์ภาษาสันสกฤต มีหน่วยเสียงสระ 11 หน่วยเสียง 22 รูปแบบ ดังนี้ 1) หน่วยเสียงสระ อะ แปลงเป็นเสียงสระ อา อัย และ เอาะ 2) หน่วยเสียงสระ อิ แปลงเป็นเสียงสระ อี อี ไอ เอ เอีย 3) หน่วยเสียงสระ อี แปลงเป็นเสียงสระ เอีย และ อี 4) หน่วยเสียงสระ อี แปลงเป็นเสียงสระ อิง และ อุ 5) หน่วยเสียงสระ อุ แปลงเป็นเสียงสระ อุ และ โอ 6) หน่วยเสียงสระ โอ แปลงเป็นเสียงสระ เอา 7) หน่วยเสียงสระ เอ แปลงเป็น

เสียงสระ ไอ 8) หน่วยเสียงสระ ไอ แผลงเป็นเสียงสระ แอ และ เอ 9) หน่วยเสียงสระ เอย แผลงเป็นเสียงสระ โอย 10) หน่วยเสียงสระ อะ ที่หน้า ร ในภาษาสันสกฤต เป็น รุ เพิ่มอีก 1 พยางค์ โดยการเพิ่ม ร อีกหนึ่งตัว กลายเป็น รร ในศัพท์ที่มี ร (ธรรม) เพื่อให้อ่านออกเสียงเป็น ร หัน 11) หน่วยเสียงสระ ฤ แผลงเป็น ร ริ รี และ เรอ

การแผลงหน่วยเสียงสระภาษาบาลีและสันสกฤต หมายถึง การแผลงหน่วยเสียงสระภาษาบาลี เมื่อไทยยืมคำภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีรูปเหมือนกันมาใช้ในภาษาไทย เพื่อให้สะดวกต่อการออกเสียงของคนไทย โดยพบว่า การแผลงเสียงสระในคำภาษาบาลีและสันสกฤตมี 16 หน่วยเสียง 34 รูปแบบ มีความเหมือนและแตกต่างกันดังนี้ 1) หน่วยเสียงสระในภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีการแผลงเสียงสระเมื่อใช้ในภาษาไทยเหมือนกันมีหน่วยเสียงสระอะ, อิ, โอ 2) หน่วยเสียงสระในภาษาบาลีที่มีการแผลงเสียงสระเมื่อใช้ในภาษาไทยมีหน่วยเสียงสระอา และอุ 3) หน่วยเสียงสระในภาษาสันสกฤตที่มีการแผลงเสียงสระเมื่อใช้ในภาษาไทยมีหน่วยเสียงสระอี, อี, อุ, เอ, โอ, ร หัน, และฤ

ความแตกต่างของการใช้สระภาษาบาลีและสันสกฤต หมายถึง การใช้สระในภาษาบาลีและสันสกฤต มีความแตกต่างกัน สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การใช้สระเดี่ยวระหว่างภาษาบาลีกับภาษาสันสกฤต 2) การใช้สระประสมระหว่างภาษาบาลีกับภาษาสันสกฤต 3) การใช้สระเสียงสั้นกับสระเสียงยาวระหว่างภาษาบาลีกับภาษาสันสกฤต 4) การใช้สระเดียวกับสระประสมร่วมกันระหว่างภาษาบาลีกับภาษาสันสกฤต

เอกสารอ้างอิง

- ชะเอม แก้วคล้าย. (2555). **ลักษณะการใช้ศัพท์บาลีสันสกฤตในภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก จำกัด.
- พัฒน์ เพ็งผลา. (2551). **บาลีสันสกฤตในภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระยาอุปกิตศิลปสาร. (2545). **หลักภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ.
- วิสันต์ ภูแก้ว. (2545). **ภาษาบาลีสันสกฤตที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. (2556). **ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.